

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Nona. De Invisibilitate Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

VI.

Propria ratio Dei immensitatis.

Conclusio communiter probatur ab

aliis ex immutabilitate & illimitatione Dei sic: Deus est immutabilis; ergo est immensus, probatur consequentia: Quia si Deus non esset immensus posset esse distans ab aliqua Creatura, à qua postea posset esse indistans, sed sic mutaretur; ergo si Deus est immutabilis, & immensus erit.

Secundò probatur sic ex infinitate:

Omnis perfectio Divina debet esse infinita & illimitata, aliàs Deus non esset infinitus & illimitatus in tota latitudine essendi, sed si non esset ubique immensus, quæ est perfectio, illà ratione, cuius aptus est coexistere necessariò infinito spatio, ad certum limitaretur spatium seu locum; ergo non esset infinita & illimitata, nec consequenter Deus esset sic infinite perfectus actualiter. Confirmatur, posse esse ubique, est perfectio sine imperfectione, ergo. Sed certæ hæc etiam rationes non convincunt, quia quamvis esset perfectio in Deo posse esse ubique, & illa perfectio debeat esse infinita, tamen non sequitur ex hoc, quòd sit ubique, quia ad infinitatem illius perfectionis sufficit, quòd Deus possit se ponere ubique, licet in solo resideret cælo, nam sicut ex infinitate omnipotentia Dei non sequitur, quòd producat infinita, sed sufficit quòd possit producere, ita ex perfectione illa immensitatis Divina non sequitur, quòd Deus se actu ponat ubique, sed sufficit, quòd sic se possit ponere dependenter à sua libera voluntate. Confirmatur, quamvis esse ubique non dicat imperfectionem, tamen certum est quòd non dicat perfectiorem necessariam Deo simpliciter, tum quia Deus non erat ubique ab æterno, quare si esset perfectio ipsius, posset dici, quòd non est nisi perfectio libera, & consequenter quòd possit carere illa non solum absolute, quatenus eam non haberet, casu quo nullæ essent Creaturæ quibus esset præsens, sicut nec ab æterno fuerunt, sed etiam ex suppositione, quòd Creaturæ sint productæ, quibus posset esse præsens si vellet.

Et rationes non convincunt.

VII.

Non mutaretur si de novo fieret præsens.

Dices: Si posset esse locus, cui Deus non esset actualiter præsens, movendo se ad illum locum mutaretur, sed hoc implicat, ergo. Respondedo, quòd sicut de facto propter ubiquitatem nil reale positivum ponimus in Deo, sed solum negationem indistantiæ & respectum rationis coexistentiæ ad locum, ita per non ubiquitatem ejus, aut per hoc, quòd de novo inciperet esse præsens alicui loco nullà entitate reali positiva, multo minus perfectione aliqua privaretur adeoque nec mutaretur plùs quam mutatur nunc, quoties terminat aliquem respectum novum realem alicujus Creaturæ ad ipsum.

VIII.

Ratio Pontii quæ probat immensitatem.

Pontius noster hinc q. 8. n. 3. probat ubiquitatem Dei hæc ratione: Deus deberet esse præsens necessariò uni Creaturæ, si illa sola existeret, verbi gratia Angelo; ergo debet esse præsens necessariò omnibus Creaturis existentibus, consequentia patet à paritate rationis; probatur antecedens: Primò, quia non potest esse distans ab illa Creatura; ergo debet ipsi esse præsens. Secundò, si non esset ipsi neces-

F. Amadis Hermann Metaphysica.

sariò præsens, posset se illi præsentem facere, aliàs non posset se illi intuitivè ostendere, in tali casu vel faceret se illi præsentem se ipso, vel mediante aliquo respectu, cuius natura esset Deum præsentem facere Angelo, si primum, haberet intentum; si secundum, contra est, quia ille modus superadditus esset superfluus; ergo illæ entitates Dei nimirum & Angeli sunt sibi substantialiter necessariò præsentibus sine ullo superaddito. Confirmatur, quia nil impedit quòd minus dicatur, quòd Deus sit se ipso præsens omnibus Creaturis, & quidem nobis defacto; ergo cum Scriptura & P. P. hoc doceant, sic & non aliter est sentiendum. Verùm nec hæc etiam ratio convincit evidenter, ut facile esset ostendere rectè intuenti illam. Unde concludo cum Doctore in reportatis d. 37. in solutione primæ questionis, ubi ait nec à priori nec à posteriori, secluso lumine fidei, hanc veritatem demonstrari posse, Rationes tamen adductæ spernendæ non sunt, nisi quis habeat meliores. Cæterum contra Conclusionem nil occurrit singulare, nisi quòd videatur Deum dedecere permiscuè esse in omnibus quantumcumq; vilibus locis, neque sic eorum sordibus, ut Evgubinus inquit, coinquinaretur, aut eorum variis mutationibus perturbaretur, sed hæc frivola sunt, quia ex tali præsentia nec coinquinari, nec mutari potest, imò talis præsentia maximè commendat ejus Immensitatem & Majestatem, ergo.

Quæres: Quid ergo significatur per il-

lud quòd communiter dicitur Deum esse præsentem rebus omnibus per Essentiam, Præsentiam & Potentiam? R. omisis aliorum variis dicendi modis, Deum esse præsentem rebus omnibus per essentiam, quatenus ipse est realiter indistans, quoad suam substantiam ab omnibus rebus, per præsentiam quatenus intimè cognoscit res omnes earumq; naturas, per potentiam deniq; quatenus ubiq; operatur producendo, conservando vel destruendo res omnes, si vellet &c.

IX.
 Explicatur Præsentia per Essentiam & Potentiam.

QUÆSTIO IX.

De Invisibilitate Dei.

Adverte me hic per Visionem Intelli-

gere actum sive intellectus, sive oculi, quo percipiatur Deus clarè & distinctè, ut in se est, ut ipsa experientià actus nempe cognoscatur, vel appareat ipsam existere absque ullo discursu vel ita, ut non percipiatur per species emendicatas ab aliis rebus, aut mediante ullo discursu, sicut defacto intelligitur à credentibus & cognoscentibus per demonstrativos, ac probabiles discursus, qua in re

DICO I. Deum nequit videri naturaliter ab

Intellectu, aut oculo corporeo. Hæc est communis cum D. 4. d. 49. q. 4. s. In ista questione D. Thoma &c. Et definita quo ad intellectum in Clementina ad nostrum contra Bequardos & Bequinos, ubi refertur qualiter ipsi docuerunt quamlibet intellectualem naturam in se ipsa esse naturaliter beatam, & animam non indigere lumine gloriæ ad videndum Deum, eòq; beatè fruendum.

II.
 Nequit naturaliter videri.

FFFFF

Proba:

Probatur Conclusio primò

ex Scriptura 1. Tim. 1. Regi seculorum, immortalis & invisibilis, ad Rom. 1. Invisibilia Dei per ea, quæ facta sunt, Joan. 1. Deum nemo unquam vidit Unigenitus &c. Exodi 33. Faciem meam videre non poteris, id est visu corporali, ut sentit Ambrosius Serm. 8. in Pl. 118.

III.

Probatur secundò ex S. Bernardo,

nam imprimis Serm. 41. de diversis, id fuscè describit & attestatur sic: *Quia quamdiu sumus in corpore, peregrinamur à Domino, longè sumus à facie Dei, à vultu gloriæ, à contemplatione Majestatis, nisi quia plerumq; misericors & miserator Dominus illuminat vultum suum super nos. Hoc autem fit, cum remota à nube illa, quæ opposita erat, ne transiret oratio, accedimus ad illum & illuminamur, revelat à facie gloriæ Dei speculantes. Non autem ita proprie revelat à facie accipiamus, cum videamus adhuc per speculum & in enigmate & carcerati corpore teneamur. Revelat à deit quantum ad caliginem corporum. Unde spiritus iste creatus aliquando ad Creatorem spirituum emergit, & adhaerens ei unus cum eo spiritus efficitur. Nullius autem momenti est ista contemplatio: quia spiritus clausis corpore circumdatus, frequenter carnis contagione reliditur, & supra Creaturam constitutus, infra quæq; vilissima protinus reperitur. Sed & Creator spiritus, cujus magna sunt opera, exquisita in omnes voluntates ejus, modo accedit nescientibus nobis, modo ignorantibus nobis recedit; quia nescimus unde veniat, aut quò vadat. Et plerumq; quanto frequentius queritur, tanto velocius elongatur; juxta quod & ipse loquitur sponsa: Averte oculos tuos à me, quia ipsi me avolare fecerunt. Contingit etiam, ut cum non queritur, veniat, cum queritur, fugiat, sicut sponsa se in Cantico multipliciter ostendit quæsisse & non invenisse. Non est autem vultus iste, vultus gloriæ Domini invenisse, quæ est super Cherubim, quia Universalitati Angelorum purissimus & clarissimus exhibetur; nobis verò speculatoris & umbratilibus adumbratur imaginibus. Item Serm. 61. in Cantica, ubi hæc habet: Ibo mihi ad illa sic referta cellaria, atq; ad admonitionem Prophetæ relinquam civitates, & habitabo in petra, ero quasi columba nidificans in summo ore foraminis, ut cum Moysè positus in foramine petra, transeunte Domino merear saltem posteriora ejus prospicere. Nam faciem stantis, id est, incommutabilis claritatem quis videat, nisi qui introduci jam meruit non in sancta, sed in sancta sanctorum? Nec vilis tamen aut contemnenda posteriorum contemplatio.*

IV.

Probatur tertio: Tum quia dantur actus fidei, spei & Charitatis supernaturalis; ergò & Visionis, & amoris beatifici, tum deniq; Visio beata, quæ est intuitiva est supernaturalis in substantia, ut postea probabo.

Probatur etiam secunda pars:

Quia si Intellectus, qui est magis proportionata potentia ad videndum Deum, utpotè qui est spiritualis, & naturaliter conceptum habere potest communem Deo & Creaturis & aliqualem ipsius Dei notitiam, naturaliter illum intuitive videre non potest, multò minùs oculus, aut alia potentia materialis poterit.

Ratio D. Thomæ allata refellit.

Conclusionem hanc naturali ratione probare non est tam facilè, D. Thomas 1. p. q. 12. a. 4. hæc adducit rationem, quando mo-

do essendi alicujus rei cognitæ excedit modum naturæ cognoscentis, cognitio debet esse supernaturalis, seu supra naturam & modus essendi Naturæ Divinæ excedit modum naturæ intellectualis creatæ, ergò: prob. maj. quia debet esse proportio inter cognoscentem & cognitum naturaliter in modo essendi, quòd si cognitum excedat in modo essendi cognoscentem non poterit naturaliter cognoscere. Doctor noster in 1. d. 3. q. 3. §. Congruentia & in 4. d. 49. q. 1. §. Respondeo, & alibi sæpè multipliciter enervat hoc argumentum, ut videre est supra & merito quidem, quia in majori manifestè petitur principium. Deinde si quid valeret probare etiam, quòd nec ab intellectu creato elevato lumine gloriæ Deus possit videri, nam Deus in modo essendi excedit creaturam sic elevatam, sed hoc est hæreticum; prob. maj. improprio, quæ est inter Deum & Creaturam in modo essendi, consistit in hoc, quòd Deus sit infinitus, increatus, indefectibilis simplicissimus, abstractus ab omni materia, seu nullam habens potentialitatem, creatura verò quævis creata finita, defectibilis, immersa alicui materiæ, seu habens aliquam potentialitatem, seu componibilitatem, sed evidens est, quòd creaturæ etiam elevatæ per lumen gloriæ, & etiam ipsi lumini, sicut & cuicumque creaturæ hæc conveniant, ergò.

Dices: Diversitatem modi essendi Dei à

modo essendi creaturæ consistere in hoc, quòd Deus sit ordinis supernaturalis, creatura verò naturalis, sed non potest fieri, ut potentia inferioris ordinis, qualis est naturalis, possit videre naturaliter illud, quòd est ordinis supernaturalis, nisi elevetur ad ordinem superiorem, ut fieri possit per aliquod accidens supernaturalis. Contra cum dicis Deum esse ordinis supernaturalis, vel dicis quòd sit talis naturæ, quòd non possit intelligi, seu videri naturaliter & petis principium, nam qui diceret ipsum posse naturaliter videri, negaret ipsum esse ordinis supernaturalis in hoc sensu; si verò dicis quòd sit mensus, infinitus, increatus, purus actus &c. verum quidem dicis, sed nihil ad propositum, quia non probas, nec probare potes, quòd creatura elevari possit per aliquod accidens, aut alio illo modo ad ordinem supernaturalem in hoc sensu, ergò. Deinde probandum esset, cur Creatura non possit videre Deum, quamvis ordinis superioris ac supernaturalis esset. præsertim si ullo modo videri potest, quòd Confirmatur, quia Angelus superior habet modum perfectionem essendi quàm inferior, & tamen potest ab inferiori intelligi, ut est evidens; ergò quòd cognoscibile habeat modum essendi perfectionem & superiorem, non impedit, quatenus naturaliter possit cognosci ab habente imperfectiorem essendi modum. Lege Smising &c.

Alii probant Conclusionem per hoc, quia aliàs intellectus creatus possit naturaliter per venire ad impeccabilitatem, sed hoc est contra Concilia & P.P. ergò. Contra, si impeccabilitas haberet necessariam connexionem cum cognitione intuitiva, qui hæc concederet, naturaliter concederet & illam, unde queritur hic, unde id repugnaret, nec sufficit autoritas P.P. pro responsione, licet sufficiat pro fide & Conclusionem Theologica. Deinde in principiis Doctoris

Doctoris non sequitur ex visione intuitiva praecise impeccabilitas videntis, unde negari potest sequela. Nominales probant conclusionem, quia visio intuitiva producit per creationem, ergo est supernaturalis; sed antecedens est falsum, quia parte negatur effectivus concursus intellectus ad visionem, & in eo etiam petitur principium; deinde consequentia est mala, quia anima rationalis creatur, & tamen non est supernaturalis in substantia. Alii ex infinitate probant invisibilem esse, sed directe petitur principium; quod negare conantur, quia dicunt inter finitum & infinitum nullam esse proportionem, sed contra, inter illa est talis proportio, quod illud quod est infinitum, si agat juxta rationem naturalis exigentiae creaturae, saepe debeat cum creatura concurrere ad producendos tales vel tales effectus, ergo similiter posset esse inter illa talis proportio ut illud quod est infinitum, debeat agere cum creatura ad sui visionem. Confirmatur, est talis proportio inter Deum infinitum & intellectum finitum elevatum lumine gloriae finito, quod debeat naturaliter concurrere ad visionem cum ipso producendam, ergo similiter posset habere proportionem cum ipso intellectu sine lumine non obstante finitate ad ipsam eandem visionem producendam.

VI. Ratio Doctoris quia non habet naturaliter omnia requisita ad visionem.

Doctor noster 4. d. 49. q. 11. & quodlibet 14. probat conclusionem hoc modo: Nulla potentia potest naturaliter habere aliquem actum, nisi possit naturaliter habere omnia principia requisita ad illum actum, sed intellectus non habet nec naturaliter habere potest omnia principia requisita ad visionem Dei intuitivam, ergo, major est certa, minor probatur, intellectus ipse non est causa adequata illius visionis, quia nullam cognitionem producit sine mediato vel immediato concursu objecti, ergo requirit aliquam aliam concusam naturaliter, quae simul cum ipso sufficiat ad producendam visionem illam, sed ad hoc nulla potest sufficere causa, nisi Deus ipse, vel aliqua propria species ipsius, sed nec Deus, nec aliqua species talis potest sic esse naturaliter praesens intellectui, ut absque concursu aliquo supernaturali possit concurrere ad producendam visionem; ergo: prob. min. non potest nec Deus, nec species eius esse sic praesens absque volitione particulari, quae vellet speciem dare intellectui, aut concurrere cum illo sine specie, sed illa volitio est supernaturalis, ergo nec Deus, nec species eius potest esse praesens intellectui absque concursu supernaturali, major est certa, prob. min. tum quia volitio illa non coexistit connaturaliter ab intellectu creato; tum etiam quia spectat ad infinitam perfectionem Dei in ratione intelligibilitatis, ut ita excedat facultatem omnis creaturae, ut non possit ulli connaturaliter debere ipsius intuitiva visio, nec consequenter omnis concursus ad ejus productionem requisitus, sed volitio illa particularis Dei necessario requiritur ad illam visionem, ergo volitio, quae Deus vellet praestare intellectui speciem sufficientem ad visionem sui, aut concurrere cum illo sine specie ad visionem, non est connaturaliter debita intellectui, & consequenter est supernaturalis.

VII. Dices: Non spectat ad infinitam perfe-

ctionem Dei, ut ita excedat in intelligibilitate omnem creaturam, ut non debeatur visio intuitiva ipsius, quandoquidem debetur intellectui instructo lumine gloriae, ergo ratio ista nostra non est bona; Respondeo dist. ant. quando ipsemet dat aliquod auxilium supernaturale requisitum ad productionem visionis, concedo ant. quando non dat, nego. Itaque sicut est perfectionis in Deo non posse videri naturaliter ab ulla creatura, nisi conferatur principium supernaturale, ratione cuius exigit visionem, ita est perfectionis in illo posse cognitionem intuitivam videri aliquo modo, & consequenter est perfectionis in eo, quod possit communicare principia requisita ad illam visionem, & eum illa principia sint supernaturalia (alias naturaliter videri posset) non est inconveniens, quod iis suppositis possit connaturaliter videri, alias esset omnino invisibilis, quod esset absurdum. Hinc colligitur cur esset inconveniens, quod aliqua substantia finita exigeret connaturaliter visionem Dei, & non est inconveniens quod lumen gloriae illam exigit, quia si substantia exigeret illam, Deus esset naturaliter & absolute ac simpliciter visibilis, quod ex dictis patet esse falsum; si vero lumen exigit illam, seu quod intellectus illustratus lumine eam habere possit, id non sequitur, quia collatio ipsius luminis, sine quo non videretur Deus, nec exigeretur ab intellectu eius visio, nec esset supernaturalis, unde absolute non posset dici, quod possit videri naturaliter, sed solum, quod possit videri naturaliter ex suppositione supernaturalis domini, quod non est inconveniens.

DICO 2. Non implicat de potentia absoluta Deum videri posse intuitivè ab intellectu conjuncto corpori mortali. Est communis. Patet exemplo Christi, qui juxta omnes ab initio conceptionis Deum vidit, deinde nulla est repugnantia nec ex parte mortalitatis corporis, nec parte dependentiae a sensibus, à quibus potest etiam intellectus divinitus in hac vita non dependere ipsaque dei visio intrinsece independens est.

VIII. Posset videri ab intellectu conjuncto corpori.

DICO 3. Probabilium est nullum in hac vita purum hominem (excepta B. V. de qua nullam habere volo mentionem) intuitivè Deum videri. Est communior, & ex P. P. eam tenent Evaristus Papa infra citandus, Dionysius, Irenaeus, Origenes, Nazianzenus, Gregorius, Hilarius, Chrylasmus, Epiphanius, Tertullianus, &c. citati à Smising, contra Ambrosium & Basilium, prob. ex Script. Joan. 6. Non quia Deum vidit quisquam nisi is, qui est à Deo. 1. Thim. 6. Quem nullus hominum vidit, sed nec videre potest. Exodi 33. Ipsi Moysi petenti Domini aspectum, ipse Dominus respondit; Non poteris faciem meam videre, non enim videbit me homo & vivet. Joan. 1. Deum nemo unquam vidit, Unigenitus, qui est in sinu Patris, ipse enarravit nobis.

IX. Nemo defuit tamen videt.

Probatur id clarè ex mellifluo doctore B. Bernardo serm. 2. Dominic. Psalm. ubi absolute docet Moysen faciem dei non vidisse, dicit enim: Porro qui adherent ei, contemplativi sunt, qui portant eum & onerantur eo: Ipsi sunt duri corde & parum devoti. Sed ecce omnes sunt in processione Domini: Et nemo ex ipsis faciem eius videt. Nam qui praecedunt, occupati sunt in paranda

XX.

paranda via, solliciti circa peccata & tentationes aliorum. Qui sequuntur, ipsi omnino faciem ejus videre non possunt: Sed sicut Moysi dictum est, posteriora ejus videat. Jumentum, cui insidet, nunquam ad videndum levat oculos: Sed primum est semper in terram. Qui verò adherent ipsi, aliquando videre possunt, sed raptim, & non continue, nec planè dum adhuc sunt in via. Attamen quantum ad alios, ipsi magis facie ad faciem vident: Juxta quod verè de Moysi scriptum est, quia ceteris quidem Prophetis per visiones & somnia, Moysi verò facie ad faciem loquebatur. Quantum ad plenam sanè visionem, nec ipse Moyses, dum viveret in hoc mundo, impetare potuit facie ipsius visionem: Quia sicut ipse ait, non videbit me homo & vivet. Non videbor, inquit, in hac vita: Non videbit quia faciem meam in hac vita, & in processione ista. Et scrm. 31. in Cantica universaliter docet SS. Patres Deum nunquam vidisse, sicuti est: En verba ejus: At talis visio non est vitæ presentis, sed in novissimis reservatur, his dumtaxat qui dicere possunt: Scimus quia cum apparuerit, similes ei erimus, quia videbimus eum sicuti est. Et nunc quidem apparet, quibus vult, sed sicuti vult, non sicuti est. Non sapiens, non sanctus, non Prophetæ videre illum sicuti est, potest, aut potuit in corpore hoc mortali, poterit autem in immortalis, qui dignus habebitur. Alio procul dubio ille modus, quo quondam Patribus crebra illa atq; ambitiosa divina presentie familiaritas dignanter indulta est, quantum nec ipsi, sicuti est, sed sicut dignata est. Nec uno omnibus modo, sed ut ait Apostolus, multisarè multisq; modis: Cum ipse in se sit unus, dicente ipso ad Israel: Dominus Deus tuus Deus unus est. Et hæc demonstratio non quidem communis, sed tamen foris facta est, nimirum exhibitæ per imagines extrinsecus apparentes, seu voces sonantes.

XI.

Probatur illud ipsum ex Sancto Augustino, nam in Epist. 111. inquit: Me scripsisse non pœnitet, quia dixi istius corporis oculos nec videre Deum, nec esse visuros. Causam quippe adjuxi, cur hoc dixerim, ne scilicet Deus ipse corporeus esse credatur, & in loci spatio intervalloq; visibilis. Nihil enim videre aliter istius corporis oculus potest. Ideo me ergò dixisse illud non pœnitet, ne de ipso Deo tam impie sentiamus, ut eum non ubiq; totum, sed per localia spatia divisibilem existimemus. Talia quippe his oculis novimus. Istius namq; corporis oculos dixi non visuros Deum, hoc intuens quòd istius corporis oculi non possunt cernere nisi corpora. Quod repetit l. II. Trinit. cap. 11. & lib. I. cap. 6. dicens: Videri Trinitas humano visu nullo modo potest, sed eo visu videtur, quo jam qui vident, non homines, sed ultra homines sunt. Et lib. I. contr. Maximin. his verbis: Quantum attinet ad ipsam divinam substantiam, omnino est invisibilis. Nam quando se Patribus divinitas ostendebat per subjectam creaturam, se visibilem demonstrabat. Nam per ipsam suam naturam usq; adeo invisibilis est, &c.

XII.
Explicatur
Scripturæ &
Patris.

Opponitur Autoritas S. Augustini & aliorum supra nominatorum P. P. nec non plurimorum aliorum, quorum aliqui colligunt Moysen vidisse Deum, ex illis verbis Num. 12. Annon talis servus meus Moyses, qui in omni domo mea fidelissimus est, ore enim ad os loquor ei, & ex alio loco Exodi 33. ubi cum petierat videre faciem Domini, respondit ipse Dominus: Ostendam tibi omne bonum. Alii colligunt D. Paulum

vidisse essentiam divinam ex 2. ad Corinth. 12. Scio hominem ante annos 14. Alii Adamum ex illo Gen. 2. Immisit Deus soporem in Adam, qui sopor causatus fuit ab intuitiva visione essentia divina. Alii Job propter illa verba Job 42. Auditum auris audivite, nunc autem oculis meus videt te. Confirmatur ex D. 2. d. 3. q. 9. n. 8. qui docet Paulum Deum intuitivè vidisse, ergò. Ad confirmationem Respondeo Doctorem, id tantum ex mente Patrum fuisse, & ad ipsum D. Augustinum in positione citatum, 8. quòd fuerit totus problematicus non patet ex aliis locis à me allegatis, aliis autem Patribus oppono similiter alios & signanter Evaristum Papam, qui in Epistola decretali circa finem expressè dicit: quòd bene oportet utiq; ad finem Deum videbunt non sicuti Moyses & alii Prophetæ per enigmata & figuras, sed sicuti est; Unde ad primum locum Scripturæ de Moysi Respondeo ex eo non convinci aliud, quam quòd Moyses ad quoddam speciale genus familiaritatis super omnes alios Prophetas à Deo fuerit elevatus, & quòd appareat ei in aliquo signo sensibili, in quo tunc non solebat aliis Prophetis apparere; ad locum Exodi primo, licet sufficeret dicere, quòd non promiserit DEUS ostendere ei omne bonum in hac vita. Respondeo quòd in illo ipso loco Dominus ipse videtur significare, quòd non ostenderit se ei intuitivè, ait enim ibi: Non poterit videre faciem meam, & tamen ut aliquoties satis faceret desiderio tam fidelis servi & sinceri amici, addidit: posteriora mea videbis, id est signum aliquod consolatorium facie meæ.

Dices: Ibidem dicitur, quòd Deus lo-

quebatur facie ad faciem sicuti solent loqui ad amicum suum, ergò. Respondeo, quòd per hoc non significetur, quòd Deum intuitivè viderit, quia aliàs id frustra desideraret loco jam citato, sed significatur potius frequens apparitio Dei coram ipso in signo aliquo sensibili, in quo conversabatur cum illo familiariter.

Ad illud de Paulo Respondeo, licet ad Cœlum Empyreum fuerit elevatus & raptus hoc non probare, quòd Deum intuitivè viderit, imò contrarium videtur posse colligi, per ly audivit arcana verba, in loco citato positum.

Dixi, me de B. V. MARIA nullam habere velle quæstionem, quia licet antecesserit ad incarnationem Verbi nunquam viderit essentiam divinam, pium tamen est credere illam vidisse Deum post Filii incarnationem, & singulariter post resurrectionem, ob acerbitatē compansionem in morte Filii habitam.

QUÆSTIO X.

De Incomprehensibilitate Dei.

Suppono ex dictis de anima, quidam sit cognitio comprehensiva, quo prænotato ad quæstionem

Dico, Deus est incomprehensibilis concipiendi intellectu creato etiam supernaturaliter. Est communis omnium Theologorum. Proba-